



Pregled zakola in klavne kakovosti goveda v Sloveniji za leto 2015



Kmetijski inštitut Slovenije
Agricultural Institute of Slovenia

Pregled zakola in klavne kakovosti goveda v Sloveniji za leto 2015

Ljubljana 2016

Izdal in založil
KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE
Ljubljana, Hacquetova ulica 17

Uredila Andreja ŽABJEK, univ. dipl. inž. zoot.
Urednica zbirke Lili MARINČEK, univ. dipl. inž. zoot.
Fotografija na naslovnici Andreja ŽABJEK, univ. dipl. inž. zoot.

ISBN 978-961-6998-00-0 (pdf)

Publikacija bo izšla v elektronski obliki in bo objavljena na spletnih strani Kmetijskega inštituta Slovenije <http://www.kis.si/>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

636.2.033(082)(0.034.2)
637.5.04/.07:636.2(082)(0.034.2)

PREGLED zakola in klavne kakovosti goveda v Sloveniji za leto 2015 [Elektronski vir] / uredila Andreja Žabjek. - El. knjiga. - Ljubljana : Kmetijski inštitut Slovenije, 2016. - (Prikazi in informacije / Kmetijski inštitut Slovenije ; 289)

ISBN 978-961-6998-00-0 (pdf)
1. Žabjek, Andreja
283983872

PREDGOVOR

Leto je naokoli in zopet je pred vami publikacija, v kateri so zajeti podatki o zakolu in klavni kakovosti goved zaklanih v slovenskih klavnicah v letu 2015. Predstavljamo strukturo zakola ter klavno kakovost goved glede na kategorijo in pasmo, nekateri podatki so predstavljeni tudi primerjalno glede na leto in klavnico zakola. V nadaljevanju smo analizirali podatke križanj z različnimi mesnimi pasmami ter jih prikazali v primerjavi s čistimi mesnimi pasmami ali primerjalno na mlečne in kombinirane pasme, ki se uporabljajo v Sloveniji. Kot zadnje predstavljamo govedi, ki so bile vključene v kontrolo prireje mesa, pri katerih smo primerjali priraste v času kontrole in rezultate z linije klanja.

Andreja Žabjek, univ.dipl.inž.zoot.

KAZALO

<i>Andreja Žabjek, Marjeta Čandek-Potokar, Janez Jeretina, Tomaž Perpar</i> ZAKOL IN KLAVNA KAKOVOST GOVEDA V SLOVENIJI V LETU 2015	7
<i>Andreja Žabjek, Marjeta Čandek-Potokar, Tomaž Perpar</i> GOSPODARSKO KRIŽANJE Z MESNIMI PASMAMI V LETU 2015...	25
<i>Peter Podgoršek, Andreja Žabjek, Marjeta Čandek-Potokar, Tomaž PERPAR</i> KONTROLA PRIREJE MESA GOVED V SLOVENIJI Z ANALIZO KLAVNE KAKOVOSTI V LETU 2015	37

ZAKOL IN KLAVNA KAKOVOST GOVEDA V SLOVENIJI V LETU 2015

Andreja Žabjek, Marjeta Čandek-Potokar,
Janez Jeretina, Tomaž Perpar

PREGLED PO LETIH

V pregledu rezultatov ocenjevanja goved prikazujemo obseg zakola, klavno kakovost in prirast kot kazalnik intenzivnosti pitanja. Podatke o zakolu in klavni kakovosti smo pridobili od pooblašene organizacije za ocenjevanje in razvrščanje trupov na liniji klanja (Bureau Veritas) in jih povezali s Centralno podatkovno zbirko Govedo Kmetijskega inštituta Slovenije (CPZ Govedo). Pasemska struktura in struktura zakola glede na kategorije so prikazane od leta 2010 do 2015 oziroma za vse živali, ki so bile zabeležene v CPZ Govedo. Pogoj za določitev čiste pasme je bil, da je njen delež presegal 87%. Razvrščanje in ocenjevanje govejih trupov na liniji klanja se v Sloveniji izvaja po *Pravilniku o ocenjevanju in razvrščanju govejih trupov in polovic na klavni liniji* (UL RS, št. 103/2001; UL RS, št. 31/2004; UL RS, št. 120/2005; UL RS, št. 16/2008), ki razvršča goveje trupe v sedem kategorij ter ocenjuje konformacijo ali mesnatost (E-U-R-O-P) in zamaščenost (1-5) po sistemu EUROP (preglednice 1a, 1b in 1c). Od leta 2006 se razredi konformacije in zamaščenosti dodatno delijo v tri podrazrede, ki se označujejo tako, da je črki dodan še »+« ali »-« v primeru, da je konformacija oziroma zamaščenost trupa blizu višjemu oziroma nižjemu razredu (Priloga I Uredbe 1183/2006/ES, Priloga II Uredbe 1183/2006/ES). V letu 2008 je EU predpisala (Uredba 700/2007/ES) novo kategorijo starejših oziroma težjih telet starosti od 8 do 12 mesecev (kategorija Z), ki je del živali iz kategorij mladega pitanega goveda »preselila« v kategorijo starejših telet.

Preglednica 1: Kategorije goved (a), razredi konformacije (b), zamaščenosti (c)

Table 1: Beef cattle categories (a), classes of conformation (b), fatness (c)

Table 1. Beef cattle categories (a), classes of conformation (b), fatness (c)

a) Kategorije goved/Cattle category			
A	Trupi oziroma polovice nekastriranih mladih samcev, mlajših od 2 leti (biki) <i>Carcasses of uncastrated young male animals (bulls) of less than 2 years of age</i>		
B	Trupi oziroma polovice drugih nekastriranih samcev (biki) <i>Carcasses of other uncastrated male animals (bulls)</i>		
C	Trupi oziroma polovice kastriranih samcev (voli) <i>Carcasses of castrated male animals (steers)</i>		
D1	Trupi krav, ki so telile, starih do 30 mesecev <i>Carcasses of female animals (cows) that have calved of less than 30 months of age</i>		
D2	Trupi krav, ki so telile, starih od 30 mesecev in manj kot 5 let <i>Carcasses of female animals (cows) that have calved between 30 months and 5 years of age</i>		
D3	Trupi krav, ki so telile, starih več kot 5 let <i>Carcasses of female animals (cows) that have calved which are older than 5 years</i>		
E	Trupi telic <i>Carcasses of other female animals (heifers)</i>		
V	Govedo, staro 8 mesecev ali manj (teleta) <i>Carcasses of bovine animals aged 8 months or less (calves)</i>		
Z	Govedo, staro več kot 8 mesecev in največ 12 mesecev (starejša teleta) <i>Carcasses of bovine animals aged more than 8 months but not more than 12 months (older calves)</i>		

b) Razredi mesnatosti/Conformation classes				c) Razredi zamaščenosti/Fatness classes			
15	E+			1	1-		
14	E	E	Odlična/Excellent	2	1	1	Slaba/Low
13	E-			3	1+		
12	U+			4	2-		
11	U	U	Zelo dobra/Very good	5	2	2	Zadovoljiva/Slight
10	U-			6	2+		
9	R+			7	3-		
8	R	R	Dobra/Good	8	3	3	Srednja/Average
7	R-			9	3+		
6	O+			10	4-		
5	O	O	Zadovoljiva/Fair	11	4	4	Močna/High
4	O-			12	4+		
3	P+			13	5-		
2	P	P	Slaba/Bad	14	5	5	Zelo močna/Very high
1	P-			15	5+		

Preglednica 2: Število in delež zaklanih goved po pasmah, križancih z mesno pasmo, skupaj in letih

Table 2: Number, percentage of slaughtered animals according to breed, crossbreed, total and years

Leto Year	¹ Pasma/Breed																Skupaj Total
	RJ		LS		ČB		MESNA		RJ×M		LS×M		ČB×M		OSTALE		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
2010	8538	7,2	38293	32,2	15050	12,7	372	0,3	3615	3,0	3684	3,1	1371	1,2	47517	39,9	118461
2011	8297	7,0	37743	31,7	15725	13,2	445	0,4	3127	2,6	3301	2,8	1310	1,1	49023	41,2	118971
2012	7440	6,7	35161	31,8	15232	13,8	501	0,5	2600	2,3	3018	2,7	118	1,1	45527	41,1	110688
2013	7103	6,7	31651	29,7	16238	15,2	453	0,4	2326	2,2	2762	2,6	1185	1,1	44818	42,1	106536
2014	6260	6,0	29803	28,4	16289	15,5	454	0,4	2076	2,0	2567	2,4	1201	1,1	46377	44,1	105045
2015	5990	5,5	29632	27,2	16479	15,1	504	0,5	1858	1,7	2631	2,4	1125	1,0	50545	46,5	108782

¹RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, ČB–črno-bela/Holstein, MESNA–mesne pasme/Meat breeds, RJ×M–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, LS×M–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, ČB×M–križanci črno-bele in mesne/Crosses of Holstein with meat breeds, OSTALE/Other.

Preglednica 3: Število in delež zaklanih goved po kategorijah in letih

Table 3: Number and percentage of slaughtered animals according to category and year

Leto Year	¹ Kategorija/Category																	
	A		B		C		E		V		Z		D1		D2		D3	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010	43950	37,1	21310	18,0	628	0,5	12433	10,5	18389	15,5	1912	1,6	634	0,5	6660	5,6	12544	10,6
2011	46871	39,4	17374	14,6	734	0,6	13378	11,2	17660	14,8	2011	1,7	697	0,6	7145	6,0	13101	11,0
2012	42099	38,0	15770	14,2	606	0,5	13107	11,8	15869	14,3	2150	1,9	720	0,7	7288	6,6	13079	11,8
2013	38206	35,9	19609	18,4	527	0,5	11485	10,8	14712	13,8	2137	2,0	675	0,6	7077	6,6	12108	11,4
2014	37495	35,7	21400	20,4	488	0,5	11917	11,3	14273	13,6	2185	2,1	611	0,6	6103	5,8	10573	10,1
2015	37136	34,1	23729	21,8	458	0,4	14299	13,1	12756	11,7	2090	1,9	688	0,6	6302	5,8	11324	10,4

¹A–biki (12–24 mesecev)/Young bulls (12–24 month), B–biki nad 24 mesecev/Bulls (>24 month), C–volii/Steers, E–telice/Heifers, V–teleta do 8 mesecev/Calves (<8 months), Z–teleta od 8 do 12 mesecev/Older calves (8–12 months), D1–krave do 30 mesecev/Cows (<30 months), D2–krave od 30 mesecev do 5 let/Cows (30 months to 5 years), D3–krave nad 5 let/Cows (>5 year).

Preglednica 4: Prirast in klavna kakovost zaklanih goved po letih in kategorijah

Table 4: Growth and carcass traits according to year and category

Leto Year	1 Kategorija 1 Category	Število Number	Starost, dni Age, days	Masa trupa, kg Carcass weight, kg	² Neto prirast, g/dan ² Net gain, g/day	³ Prirast žive mase, g/dan ³ Live daily gain, g/day	⁴ Konformacija ⁴ Conformation, 1–15	⁵ Zamaščenost ⁵ Fatness, 1–15
povprečja ± standardni odkloni / means ± standard deviations								
2011	A	41321	646±77	356±63	556±100	937±180	8,0±2,1	6,5±1,6
	C	429	851±309	337±64	414±88	693±152	7,2±1,8	7,4±2,1
	E	10706	724±250	272±58	394±95	646±164	7,1±1,9	7,8±2,3
2012	A	36538	646±82	358±66	559±106	944±189	8,1±2,1	6,4±1,6
	C	321	822±198	329±64	412±87	690±150	7,3±2,0	7,2±2,3
	E	9859	716±230	271±59	397±95	652±163	7,2±1,9	7,7±2,2
2013	A	32648	653±78	359±69	553±105	935±189	8,3±2,1	6,2±1,6
	C	272	834±184	341±72	418±87	703±152	8,0±2,4	7,4±2,4
	E	8198	732±269	261±62	374±95	611±164	7,1±2,0	7,1±2,2
2014	A	32106	654±83	359±67	553±109	940±195	8,2±2,1	6,1±1,6
	C	278	843±199	332±74	403±82	680±144	7,7±2,4	7,1±2,1
	E	8410	750±228	268±60	372±90	616±157	7,3±1,9	7,3±2,2
2015	A	31542	657±73	366±68	561±110	958±198	8,3±2,2	6,1±1,7
	C	268	886±309	344±69	404±89	687±157	7,7±2,2	7,1±2,1
	E	10980	766±212	282±59	382±89	639±155	7,5±1,8	7,7±2,2

¹A-mladi biki/Young bulls (12–24m); C-voli/Steers; E-telice/Heifers. ²Dnevni prirast klavne mase/Daily gain of warm carcass weight ³Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi povprečne rojstne mase telet v kontroli ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on average birth weight of calves in beef control and 55% dressing. ⁴Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15. ⁵Zamaščenost/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15.

*

Preglednica 5: Prirast in klavna kakovost bikov (12–24 mesecev) po letih in pasmah

Table 5: Growth and carcass traits of young bulls (12–24 months) according to year and breed

Leto/Year	Pasma Breed	Število Number	Starost, dni Age, days	Masa trupa, kg Carcass weight, kg	¹ Neto prirast, g/dan ¹ Net gain, g/day	² Prirast žive mase, g/dan ² Live daily gain, g/day	³ Konformacija ³ Conformation, 1–15	⁴ Zamaščenost ⁴ Fatness, 1–15
povprečja±standardni odkloni/means±standard deviations								
2014	RJ	1280	674±69	322±59	480±82	809±148	6,5±1,3	5,9±2,5
	LS	10563	657±71	368±61	563±97	959±173	8,6±1,6	6,1±1,6
	ČB	2922	655±77	311±64	477±92	801±167	5,0±1,3	5,8±1,7
	CK	111	613±95	272±79	444±106	735±194	7,2±1,5	6,1±1,7
	LIM	52	643±84	356±64	558±96	947±173	10,1±1,5	5,7±1,1
	CHA	31	641±68	374±74	589±121	1004±216	9,6±1,6	6,0±1,6
	LSX	2039	659±69	369±60	565±98	963±175	8,2±1,7	6,3±1,6
	RJ×M	439	670±70	351±64	527±96	894±173	8,4±1,5	6,0±1,5
	LS×M	782	657±77	378±69	580±105	988±188	9,7±1,8	6,1±1,6
	ČB×M	272	667±69	358±60	538±84	914±151	8,0±1,5	6,1±1,6
2015	RJ	1095	672±73	320±62	479±87	809±158	6,3±1,4	5,8±1,6
	LS	9827	659±69	375±62	573±100	979±180	8,8±1,7	6,1±1,6
	ČB	2778	659±75	315±63	480±91	810±165	5,0±1,3	5,9±1,8
	CK	71	640±88	276±66	429±79	715±147	7,0±1,4	6,2±1,8
	LIM	39	634±81	346±71	557±136	948±243	9,8±1,9	5,5±1,9
	CHA	30	613±80	398±63	662±141	1136±250	10,0±1,8	6,3±1,5
	LSX	1908	661±67	377±59	574±95	982±170	8,4±1,7	6,3±1,7
	RJ×M	366	678±64	360±58	533±85	909±152	8,4±1,5	6,1±1,6
	LS×M	754	659±75	378±64	577±96	987±173	9,6±1,8	6,0±1,6
	ČB×M	267	671±65	357±64	534±90	910±164	7,9±1,6	6,1±1,6

RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, ČB–črno-bela/Holstein, CK–cika/Local breed cika, LIM–limuzin/Limousin, CHA–šarole/Charolais, LSX–križanci z lisasto/Crosses with Simmental, LS×M–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, RJ×M–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, ČB×M–križanci črno-bele in mesne/Crosses of Holstein with meat breeds. ²Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi povprečne rojstne mase telet v kontroli ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on average birth weight of calves in beef control and 55% dressing. ³Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15. ⁴Zamaščenost/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15.

ZAKOL IN KLAVNA KAKOVOST GOVEDA V SLOVENIJI V LETU 2015

V analizo so bila vključena vsa goveda, ki so bila zabeležena v CPZ Govedo do 09.02.2016. Pasemska struktura zaklanih goved v letu 2015 je prikazana v preglednici 6 in sliki 1. Pogoj za določitev čiste pasme je bil, da je njen delež presegal 87%. Zanimiv je tudi pregled pasemske strukture zakola mladih bikov, ki je zato posebej prikazan (slika 1b). Slika 2 prikazuje strukturo zaklanega goveda po kategorijah, kjer je ločeno predstavljena struktura vseh zaklanih živali (slika 2a) od strukture živali, katere so bile na liniji klanja tudi ocenjene (slika 2b).

V preglednici 7 je prikaz po klavnicah, v preglednici 8 pa so prikazani rezultati glede na kategorijo klavnega goveda. Poleg rezultatov ocenjevanja klavne kakovosti goved prikazujemo tudi neto priraste klavne mase, ki so pomembni za presojo intenzivnosti pitanja. Zaradi lažje predstave smo prirast ocenili tudi na živo maso (gre za približne ocene dnevnih prirastov žive mase, saj je v izračunu upoštevan povprečni faktor za klavno dobit (55%) in povprečna rojstna masa (preglednica 2, str. 40). V preglednicah 9 in 10 so prikazane porazdelitve klavnih trupov goveda različnih kategorij glede na ocene konformacije in zamaščenosti. Prirasti in klavna kakovost pri pitovnih kategorijah goved in posameznih pasmah so predstavljeni v preglednicah od 11 do 13. Cilj pričujočega prikaza je na enem mestu zbrati in predstaviti razpoložljive podatke o klavni kakovosti slovenskega goveda, ne pa analiza različnih dejavnikov, zato ne podajamo posebnih komentarjev k preglednicam in slikam.

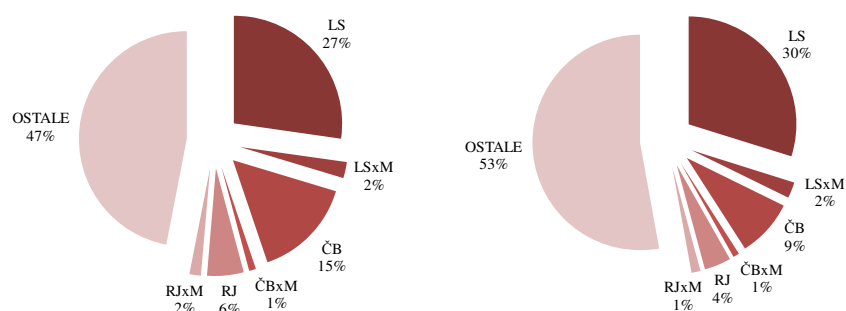
Preglednica 6: Struktura zakola goved po kategorijah in pasmah, Slovenija 2015

Table 6: Structure of slaughter according to category and breed, Slovenia 2015

¹ Pasma ¹ Breed	Št. Živali Number		² Kategorija/Category																	
			A		B		C		E		V		Z		D1		D2		D3	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
RJ	6260	5,7	1482	4,0	1421	6,0	52	11,4	565	4,0	493	3,9	66	3,2	31	4,5	614	9,7	1266	11,2
LS	29803	27,3	11083	29,8	6412	27,0	105	22,9	4327	30,3	1192	9,3	356	17,0	181	26,3	1886	29,9	4090	36,1
CB	16123	14,8	3177	8,6	2218	9,3	17	3,7	774	5,4	5732	44,9	354	16,9	134	19,5	1484	23,5	2417	21,3
CK	569	0,5	125	0,3	135	0,6	7	1,5	50	0,3	104	0,8	44	2,1	4	0,6	28	0,4	66	0,6
LIM	274	0,3	84	0,2	109	0,5	4	0,9	47	0,3	11	0,1	13	0,6	5	0,7	12	0,2	23	0,2
CHA	156	0,1	48	0,1	54	0,2	-	-	29	0,2	3	0,0	3	0,1	1	0,1	3	0,0	30	0,3
BBP	2	0,0	-	-	2	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AAG	18	0,0	7	0,0	4	0,0	-	-	5	0,0	-	-	-	-	-	-	1	0,0	1	0,0
RAG	3	0,0	-	-	2	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HLA	114	0,1	19	0,1	36	0,2	1	0,2	18	0,1	1	0,0	11	0,5	-	-	2	0,0	23	0,2
Druge	44481	40,7	17261	46,5	10858	45,8	211	46,1	6519	45,6	4445	34,8	1036	49,6	264	38,4	1663	26,4	2224	19,6
LSX	5671	5,2	2133	5,7	1185	5,0	16	3,5	661	4,6	179	1,4	43	2,1	37	5,4	414	6,6	952	8,4
RJxM	2053	1,9	494	1,3	503	2,1	30	6,6	431	3,0	184	1,4	31	1,5	10	1,5	71	1,1	84	0,7
LSxM	2567	2,3	891	2,4	552	2,3	10	2,2	660	4,6	176	1,4	90	4,3	19	2,8	102	1,6	131	1,2
CBxM	1193	1,1	332	0,9	238	1,0	5	1,1	213	1,5	235	1,8	43	2,1	2	0,3	22	0,3	18	0,2
SKUPAJ	109287	100,0	37136	34,0	23729	21,7	458	0,4	14299	13,1	12755	11,7	2090	1,9	688	0,6	6302	5,8	11325	10,4

RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, CB–črno-bela/Holstein, CK–cika/Local breed cika, LIM–limuzin/Limousin, CHA–šarole/Charolais, BBP–belgijsko beloplavo/Belgian blue, AAG–aberdeen angus/Aberdeen angus, GAG–nemški angus/German angus, HLA–višinsko škotsko govedo/Highland, DRUGE–ostale/Other, LSX–križanci z lisasto/Crosses with Simmental, RJxM–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, LSxM–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, CBxM–križanci črno-bele in mesne/Crosses of Holstein with meat breeds.

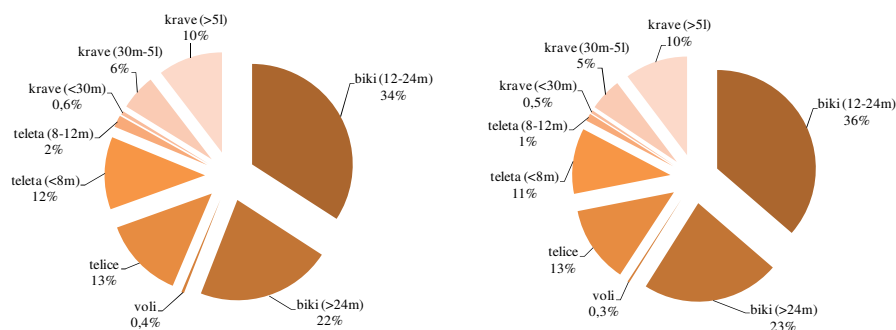
²A–biki do 24 mesecev/Young bulls (12–24 month), B–biki nad 24 mesecev/Bulls (> 24 month), C–voli/Steers, E–telice/Heifers, V–teleta do 8 mesecev/Calves (< 8 months), Z–teleta od 8 do 12 mesecev/Older calves (8–12 months), D1–krave do 30 mesecev/Cows (< 30 months), D2–krave od 30 mesecev do 5 let/Cows (30 months to 5 years), D3–krave nad 5 let/Cows (>5 year)



RJ–rjava/*Brown*, LS–lisasta/*Simmental*, ČB–črno-bela/*Holstein*, MESNA–mesne pasme/*Meat breeds*, RJxM–križanci rjave in mesne/*Crosses of Brown with meat breeds*, LSxM–križanci lisaste in mesne/*Crosses of Simmental with meat breeds*, ČBxM–križanci črno-bele in mesne/*Crosses of Holstein with meat breeds*, ostale/*Other*

Slika 1: Pasemska struktura zaklanih goved: (a) vse kategorije skupaj, (b) biki (12–24 mesecev), Slovenija 2015

Figure 1: Structure of slaughter according to breed: a) all categories, b) bulls (12–24 months), Slovenia 2015



Slika 2: Struktura zaklanega goveda po kategorijah za celoten zakol (a) in ocenjeno govedo (b) , Slovenija 2015

Figure 1: Structure of slaughter according to category: a) slaughtered animals, b) classified animals, Slovenia 2015

Preglednica 7: Zakol in ocene klavne kakovosti po klavnicah, Slovenija 2015

Table 7: Slaughter and carcass quality data according to abattoir, Slovenia 2015

Klavnica Abattoir	Skupaj Total		¹ Mlado pitano govedo Young cattle		² Konformacija Conformation, 1–15		³ Zamaščenost Fatness, 1–15	
	N	%	N	%	⁴ Biki Bulls	⁵ Telice Heifers	⁴ Biki Bulls	⁵ Telice Heifers
Celjske mesnine	19081	22,1	10751	25,3	8,6	7,3	5,9	7,3
Loške mesnine	13208	15,3	6447	15,2	8,0	8,2	6,4	8,8
Meso Kamnik	13151	15,3	4420	10,4	8,0	7,3	5,7	6,7
Mesnine dežele kranjske	10765	12,5	6354	14,9	8,4	7,5	6,4	8,5
Košaki TMI	8310	9,6	4884	11,5	8,6	7,5	6,8	7,9
Postojnske mesnine	6491	7,5	3002	7,1	8,8	7,5	5,2	5,9
KZ Rače	4953	5,7	2112	5,0	7,7	7,2	6,4	7,2
KZ Metlika	4233	4,9	2290	5,4	8,1	6,9	6	7,4
KZ Sevnica	3905	4,5	1542	3,6	7,7	6,4	6,3	7,4
Hočev ar agro trgovina	2098	2,4	742	1,7	8,0	7,4	6,3	7,0

¹Biki (12–24 mesecev), Voli (12–30 mesecev), Telice (12–30 mesecev), Krave (12–30 mesecev)/Young bulls (12–24 months), Steers (12–30 months), Heifers (12–30 months), Cows (12–30 months)

²Konformacija/ Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

³Zamaščenost/ Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

⁴Biki (12–24 mesecev)/Young bulls (12–24 months)

⁵Telice (12–30 mesecev)/Heifers (12–30 months)

Preglednica 8: Zakol in ocene klavne kakovosti po kategorijah, Slovenija 2015

Table 8: Slaughter and carcass quality data according to category, Slovenia 2015

Kategorija Category	Število Number	Starost, dni Age, days	Masa trupa, kg Carcass weight, kg	¹ Neto prirast, g/dan ¹ Net gain, g/day	² Prirast žive mase, g/dan ² Live daily gain, g/day	³ Konformacija ³ Conformation, 1–15	⁴ Zamaščenost ⁴ Fatness, 1–15	
povprečja (± standardni odkloni)/means (± standard deviations)								
A Biki/Bulls (12–24 m)	31542	657 (±73)	366 (±68)	561 (±110)	958 (±198)	8,3 (±2,2)	6,1 (±1,7)	
B Biki/Bulls (>24 m)	19596	836 (±148)	371 (±67)	451 (±94)	771 (±169)	8,0 (±2,2)	5,7 (±1,6)	
C Voli/Steers	268	886 (±309)	344 (±69)	404 (±89)	687 (±157)	7,7 (±2,2)	7,1 (±2,1)	
E Telice/Heifers	Telice/Heifers (12–24 m)	5550	632 (±91)	265 (±59)	421 (±85)	699 (±153)	7,5 (±1,7)	7,4 (±2,2)
	Telice/Heifers (>24 m)	5428	904 (±211)	301 (±52)	342 (±73)	576 (±128)	7,6 (±1,8)	8,0 (±2,2)
	Telice/Heifers (Skupaj)	10978	766 (±211)	282 (±59)	382 (±89)	639 (±155)	7,5 (±1,8)	7,7 (±2,2)
V Teleta/Calves (<8 m)	9350	163 (±43)	98 (±23)	635 (±182)	882 (±275)	6,1 (±1,9)	4,0 (±1,2)	
Z Teleta/Calves (8–12 m)	1073	303 (±37)	151 (±57)	500 (±173)	772 (±315)	6,5 (±2,3)	4,3 (±1,7)	
D1 Krave/Cows (<30 m)	396	828 (±68)	248 (±54)	-	-	5,1 (±2,3)	5,6 (±2,3)	
D2 Krave/Cows (30m–51/y)	4613	1394 (±249)	275 (±58)	-	-	5,3 (±2,5)	5,5 (±2,5)	
D3 Krave/Cows (>51/y)	8922	2983 (±935)	289 (±56)	-	-	5,4 (±2,5)	5,4 (±2,5)	
A+B Biki/Bulls (>12 m)	51138	725 (±139)	368 (±68)	519 (±117)	886 (±208)	8,2 (±2,2)	5,9 (±1,6)	

m–Mesec/Month; l/y–Leto/Year; ¹Dnevni prirast klavne mase/daily gain of warm carcass weight

²Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi povprečne rojstne mase telet v kontroli ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on average birth weight of calves in beef control and 55% dressing; ³Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15;

⁴Zamaščenost/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

Preglednica 9: Porazdelitev (%) klavnih trupov glede na razred konformacije, Slovenija 2015

Table 9: Distribution (%) of carcasses according to conformation class, Slovenia 2015

Kategorija Category		N	Konformacija/Conformation, %														
			P-	P	P+	O-	O	O+	R-	R	R+	U-	U	U+	E-	E	E+
A	Mladi biki/Young bulls (12–24 m)	31542	0,1	0,6	0,7	2,9	6,5	6,7	15,2	23,2	14,5	12,5	10,5	3,8	2,1	0,7	0,0
B	Biki/Bulls (>24 m)	19596	0,1	0,5	0,8	4,0	7,6	8,3	17,3	22,9	14,3	10,4	9,0	3,3	1,1	0,5	0,0
C	Voli/Steers	268	0,4	1,1	0,4	4,5	6,7	10,4	22,0	25,7	12,7	5,6	6,7	0,7	0,0	3,0	0,0
E	Telice/Heifers	10984	0,2	0,7	0,8	3,2	8,1	9,4	22,7	30,5	13,1	6,4	3,9	0,7	0,1	0,2	0,0
V	Teleta/Calves (<8 m)	9350	0,6	2,1	2,4	13,1	26,2	15,1	15,6	14,8	5,9	2,2	1,4	0,4	0,0	0,1	0,0
Z	Teleta/Older calves (8–12 m)	1073	1,3	3,6	2,8	11,7	16,9	11,8	16,0	20,0	8,2	3,8	2,6	0,6	0,3	0,3	0,0
D1	Krave/Cows (<30 m)	396	4,5	11,1	9,3	16,4	16,9	9,6	16,2	8,8	4,5	1,8	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0
D2	Krave/Cows (30 m–5 l/y)	4613	4,5	12,5	7,8	14,6	17,2	9,9	14,0	11,6	3,3	2,0	2,0	0,4	0,1	0,1	0,0
D3	Krave/Cows (>5 l/y)	8922	4,9	11,0	6,9	14,5	17,1	11,3	13,2	11,5	4,2	2,6	2,1	0,5	0,1	0,3	0,0

Preglednica 10: Porazdelitev (%) klavnih trupov glede na razred zamaščenosti, Slovenija 2015

Table 10: Distribution (%) of carcasses according to fatness class, Slovenia 2015

Kategorija Category		N	Zamaščenost/Fatness, %														
			1-	1	1+	2-	2	2+	3-	3	3+	4-	4	4+	5-	5	5+
A	Mladi biki/Young bulls (12–24 m)	31542	0,1	0,8	1,9	11,5	27,8	21,0	14,7	14,5	5,6	1,1	0,9	0,2	0,0	0,0	0,0
B	Biki/Bulls (>24 m)	19596	0,1	1,2	2,9	17,1	31,9	20,4	11,9	10,1	3,3	0,6	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0
C	Voli/Steers	268	0,0	2,6	0,7	3,4	19,9	17,6	14,2	15,4	15,0	4,1	4,9	1,5	0,7	0,0	0,0
E	Telice/Heifers	10984	0,1	0,8	1,3	5,0	11,6	11,8	13,0	19,8	16,6	8,5	6,8	3,7	0,6	0,3	0,0
V	Teleta/Calves (<8 m)	9350	1,0	10,9	14,6	40,5	26,6	4,7	0,9	0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Z	Teleta/Older calves (8–12 m)	1073	1,6	13,7	14,0	27,7	23,8	10,1	4,2	3,4	1,1	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
D1	Krave/Cows (<30 m)	396	0,0	9,6	7,6	19,2	18,2	12,1	12,4	9,3	6,6	1,8	1,5	1,5	0,3	0,0	0,0
D2	Krave/Cows (30 m–5 l/y)	4613	0,3	12,1	11,2	16,1	17,3	9,9	8,9	11,8	6,7	2,3	2,0	1,0	0,3	0,2	0,0
D3	Krave/Cows (>5 l/y)	8922	0,5	13,0	11,2	18,5	16,3	8,5	8,3	11,3	6,6	2,6	1,9	1,0	0,2	0,1	0,0

Preglednica 11: Prirast in klavna kakovost mladih bikov (12–24 mesecev) in bikov (>24 mesecev) po pasmah, Slovenija 2015

Table 11: Growth and carcass traits of young bulls (12–24 months) and bulls (> 24 months) according to breeds, Slovenia 2015

Kategorija / Category	Pasma Breed	Število Number	Starost, dni Age, days	Masa trupa, kg Carcass weight, kg	¹ Neto prirast, g/dan ¹ Net gain, g/day	² Prirast žive mase, g/dan ² Live daily gain, g/day	³ Konformacija ³ Conformation, 1–15	⁴ Zamaščenost ⁴ Fatness, 1–15
povprečja±standardni odkloni/means±standard deviations								
A-biki/Bulls (12–24 m)	RJ	1095	672±73	320±62	479±87	809±158	6,3±1,4	5,8±1,6
	LS	9826	659±69	375±62	573±100	979±180	8,8±1,7	6,1±1,6
	ČB	2778	659±75	315±63	480±91	810±165	5,0±1,3	5,9±1,8
	CK	71	640±88	276±66	429±79	715±147	7,0±1,4	6,2±1,8
	LIM	39	634±81	346±71	557±136	948±243	9,8±1,9	5,5±1,9
	CHA	30	613±80	398±63	662±141	1136±250	10,0±1,8	6,3±1,5
	LSX	1908	661±67	377±59	574±95	982±170	8,4±1,7	6,3±1,7
	RJ×M	366	678±64	360±58	533±85	909±152	8,4±1,5	6,1±1,6
	LS×M	754	659±75	378±64	577±96	987±173	9,6±1,8	6,0±1,6
B-biki/Bulls (> 24 m)	ČB×M	267	671±65	357±64	534±90	910±164	7,9±1,6	6,1±1,6
	RJ	924	863±158	346±58	408±75	693±134	6,5±1,4	5,8±1,4
	LS	4657	849±137	380±65	454±88	778±158	8,5±1,7	5,6±1,5
	ČB	1704	860±126	330±64	389±81	659±144	4,9±1,4	5,4±1,6
	CK	88	912±176	316±56	354±74	599±131	7,3±1,4	6,0±1,9
	LIM	53	1232±695	444±125	403±99	693±169	10,6±2,2	5,1±1,5
	CHA	42	1141±546	433±100	417±119	718±208	10,0±1,8	4,8±1,3
	LSX	856	835±95	380±64	460±88	788±157	8,1±1,7	5,6±1,6
	RJ×M	393	844±99	390±64	467±85	800±153	9,3±1,7	5,6±1,5
B-biki/Bulls (> 24 m)	LS×M	280	840±123	377±64	454±83	776±148	8,6±1,5	5,9±1,8
	ČB×M	155	843±114	374±60	450±86	770±154	7,8±1,7	5,6±1,5

RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, ČB–črno-bela/Holstein, CK–cika/Local breed cika, LIM–limuzin/Limousin, CHA–šarole/Charolais, LSX–križanci z lisasto/Crosses with Simmental, RJ×M–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, LS×M–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, ČB×M–križanci črno-bele in mesne/Crosses of Holstein with meat breeds.

¹Dnevni prirast klavne mase/Daily gain of warm carcass weight

²Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi povprečne rojstne mase telet v kontroli ter 55%

klavnosti/Estimated daily live weight gain based on average birth weight of calves in beef control and 55% dressing

³Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

⁴Zamaščenost/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

Preglednica 12: Prirast in klavna kakovost volov in telic po pasmah, Slovenija 2015

Table 12: Growth and carcass traits of steers and heifers according to breeds, Slovenia 2015

Kategorija / Category	Pasma Breed	Število Number	Starost, dni Age, days	Masa trupa, kg Carcass weight, kg	¹ Neto prirast, g/dan ¹ Net gain, g/day	² Prirast žive mase, g/dan ² Live daily gain, g/day	³ Konformacija ³ Conformation, 1–15	⁴ Zamaščenost ⁴ Fatness, 1–15
povprečja±standardni odkloni/means±standard deviations								
C-Voli/Steers	RJ	8	750±103	301±65	404±83	680±147	6,5±1,7	7,3±2,7
	LS	62	778±69	345±59	447±88	761±158	8,0±1,5	7,3±2,0
	ČB	9	717±110	271±56	378±47	628±90	4,1±0,9	5,2±1,9
	LIM	2	800±127	279±65	358±138	600±242	8,0±1,4	5,0±1,4
	LSX	6	700±77	330±30	477±66	809±115	7,2±0,8	8,0±1,5
	RJxM	3	783±106	325±69	412±34	697±69	6,3±4,0	7,0±2,0
E-Telice/Heifers	RJ	291	731±128	247±52	342±67	563±118	5,9±1,4	7,3±2,1
	LS	3058	716±118	285±54	403±78	675±137	7,8±1,4	7,7±2,1
	ČB	515	731±125	249±62	343±75	567±136	4,7±1,4	6,8±2,4
	CK	25	697±142	211±49	307±67	497±118	6,4±1,4	7,0±2,3
	LIM	20	678±152	265±59	396±63	657±108	8,9±1,2	6,7±2,3
	CHA	10	815±101	324±39	400±36	676±62	9,8±1,8	7,9±1,2
	LSX	494	731±121	285±58	394±80	660±143	7,4±1,5	7,7±2,2
	RJxM	239	711±116	275±49	392±67	653±118	7,7±1,2	8,0±2,2
	LSxM	467	706±124	295±52	425±76	713±133	8,7±1,5	8,0±2,1
	ČBxM	145	705±126	271±59	389±75	648±134	7,4±1,5	7,3±2,2

RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, ČB–črno-bela/Holstein, CK–cika/Local breed cika, LIM–limuzin/Limousin, CHA–šarole/Charolais, LSX–križanci z lisasto/Crosses with Simmental, RJxM–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, LSxM–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, ČBxM–križanci črno-bele in mesne/Crosses of Holstein with meat breeds.

¹Dnevni prirast klavne mase/Daily gain of warm carcass weight

²Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi povprečne rojstne mase telet v kontroli ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on average birth weight of calves in beef control and 55% dressing

³Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

⁴Zamaščenost/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

Preglednica 13: Prirast in klavna kakovost telet (< 8 mesecev) in starejših telet (8–12 mesecev) po pasmah, Slovenija 2015

Table 13: Growth and carcass traits of calves (< 8 months) and older calves (8–12 months) according to breeds, Slovenia 2015

Kategorija / Category	Pasma Breed	Število Number	Starost, dni Age, days	Masa trupa, kg Carcass weight, kg	¹ Neto prirast, g/dan ¹ Net gain, g/day	² Prirast žive mase, g/dan ² Live daily gain, g/day	³ Konformacija ³ Conformation, 1–15	⁴ Zamaščenost ⁴ Fatness, 1–15
povprečja ± standardni odkloni / means ± standard deviations								
V-Teleta/Calves (< 8 m)	RJ	297	149±41	94±21	665±170	910±252	6,1±1,4	3,9±1,0
	LS	825	151±42	99±24	696±186	969±283	7,6±1,4	4,3±1,3
	ČB	4410	160±36	95±20	614±141	845±220	5,1±1,4	3,8±1,1
	CK	60	177±41	94±22	561±166	764±249	7,1±1,3	4,7±1,4
	LIM	4	170±22	98±35	604±264	855±449	8,8±1,7	4,3±2,6
	LSX	124	151±44	97±23	691±261	958±410	7,0±1,6	4,2±1,2
	RJxM	86	153±35	106±22	725±178	1034±281	8,4±1,3	4,6±1,3
	LSxM	114	148±41	109±24	785±223	1118±315	9,1±1,6	4,6±1,2
	ČBxM	140	159±39	99±21	652±170	910±259	7,8±1,3	4,3±1,1
Z-Teleta/Older calves (8–12m)	RJ	27	305±33	124±54	409±174	609±315	4,8±1,5	3,7±1,1
	LS	186	308±36	162±57	526±173	823±314	6,7±1,7	4,5±1,8
	ČB	222	291±37	121±43	415±129	613±234	4,2±1,4	3,5±1,4
	CK	19	298±31	147±29	494±94	762±168	6,6±1,5	4,3±1,2
	LIM	3	283±32	185±38	645±89	1030±168	10,0±0,0	3,0±0,0
	LSX	30	313±38	157±55	507±174	791±315	6,1±1,9	4,4±1,5
	RJxM	11	304±47	141±47	465±138	708±251	7,6±1,6	4,1±1,2
	LSxM	54	319±34	210±46	664±140	1077±252	9,1±1,5	5,8±1,6
	ČBxM	20	283±33	150±38	536±141	829±253	7,0±1,4	4,7±1,6

RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, ČB–črno-bela/Holstein, CK–cika/Local breed cika, LIM–limuzin/Limousin, ČA–šarole/Charolais, LSX–križanci z lisasto/Crosses with Simmental, RJxM–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, LSxM–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, ČBxM–križanci črno-bele in mesne/Crosses of Holstein with meat breeds.

¹Dnevni prirast klavne mase/Daily gain of warm carcass weight

²Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi povprečne rojstne mase telet v kontroli ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on average birth weight of calves in beef control and 55% dressing

³Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

⁴Zamaščenost/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

Preglednica 14: Prirast in klavna kakovost bikov (> 12 mesecev) po pasmah, Slovenija 2015

Table 14: Growth and carcass traits of bulls (> 12 months) accrodning to breeds, Slovenia 2015

Kategorija / Category	Pasma Breed	Število Number	Starost, dni Age, days	Masa trupa, kg Carcass weight, kg	¹ Neto prirast, g/dan ¹ Net gain, g/dan	² Prirast žive mase, g/dan ² Live daily gain, g/day	³ Konformacija ³ Conformation, 1–15	⁴ Zamaščenost ⁴ Fatness, 1–15
povprečja±standardni odkloni/means±standard deviations								
Biki/Bulls (> 12 m)	RJ	2155	759±146	332±61	45±87	755±155	6,4±1,4	5,8±1,5
	LS	15280	722±127	377±63	533±110	912±194	8,7±1,7	5,9±1,6
	ČB	4773	736±132	321±63	445±96	752±171	5,0±1,4	5,7±1,7
	CK	166	789±193	298±63	388±84	651±148	7,2±1,4	6,1±1,8
	LIM	98	963±590	400±114	470±136	804±235	10,3±2,1	5,3±1,7
	CHA	72	921±493	419±87	519±176	892±306	10,0±1,8	5,4±1,6
	LSX	2927	716±108	378±61	538±105	920±187	8,3±1,7	6,1±1,7
	RJ×M	697	748±118	368±62	499±92	851±164	8,5±1,5	6,0±1,7
	LS×M	1203	725±116	383±64	537±105	919±186	9,5±1,8	5,9±1,6
	ČB×M	456	735±115	364±63	503±96	857±171	7,9±1,6	5,9±1,6

RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, ČB–črno-bela/Holstein, CK–cika/Local breed cika, LIM–limuzin/Limousin, CHA–šarole/Charolais, LSX–križanci z lisasto/Crosses with Simmental, RJ×M–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, LS×M–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, ČB×M–križanci črno-bele in mesne/Crosses of Holstein with meat breeds.

¹Dnevni prirast klavne mase/Daily gain of warm carcass weight

²Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi povprečne rojstne mase telet v kontroli ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on average birth weight of calves in beef control and 55% dressing

³Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

⁴Zamaščenost/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

**GOSPODARSKO KRIŽANJE Z MESNIMI PASMAMI
V LETU 2015**

Andreja Žabjek, Marjeta Čandek-Potokar, Tomaž Perpar

METODOLOŠKI UVOD

Analizirali smo podatke križanj z različnimi mesnimi pasmami ter jih prikazali v primerjavi s čistimi mesnimi pasmami ali primerjalno na mlečne in kombinirane pasme, ki se uporabljajo v Sloveniji. Pogoj za določitev čiste pasme je bil, da je njen delež presegal 87%. Analiza zajema podatke za mlado pitano govedo zaklano v slovenskih klavnicah v letu 2015. V raziskavi smo se omejili na tri najbolj zastopane pasme v Sloveniji, to je črno-belo (ČB), lisasto (LS) in rjavo (RJ) ter na gospodarska križanja z mesnimi pasmami limuzin (LIM), šarole (CHA) in belgijsko belo-plavo (BBP). Prikazani so osnovni statistični parametri za starost ob zakolu in neto dnevni prirast klavne mase ter lastnosti klavnih trupov (masa trupa, konformacija in zamaščenost). Rezultati so prikazani za kategorije mladega pitanega goveda, posebej za bike (12–24 mesecev) in telice (12–30 mesecev starosti). Ocene za mesnatost in zamaščenost so prikazane na lestvici 1-15, upoštevajoč podrazrede osnovne klasifikacije (UL RS, št. 120/2005). Pričujoč prikaz ni namenjen statističnemu vrednotenju pasemskih razlik oziroma razlik med križanji, zato ne podajamo posebnih komentarjev k preglednicam in slikam.

V prvem delu gre za prikaz rezultatov za čiste pasme v primerjavi z njihovimi mesnimi križanci; za črno-belo pasmo je prikaz v preglednici 1, za lisasto v preglednici 2 in rjavo v preglednici 3. Razlike med čistimi pasmami in njihovimi križanji so grafično prikazane tudi na sliki 1. Drugi del prikazuje primerjavo čiste limuzin (preglednica 4) in šarole (preglednica 5) pasme z njihovimi križanci s črno-belo, lisasto ali rjavo pasmo. Razlike med njimi so grafično prikazane tudi na sliki 2.

Preglednica 1: Rastne in klavne lastnosti mladih bikov in telic črno-bele pasme v primerjavi s križanci mesnih pasem, Slovenija 2015

Table 1: Growth and carcass traits of young bulls and heifers of Holstein breed in comparison to its crosses with meat breeds, Slovenia 2015

ČB	Biki (12–24 mesecev) Young bulls (12–24 months)				Telice (12–30 mesecev) Heifers (12–30 months)			
	× ČB	× BBP	× CHA	× LIM	× ČB	× BBP	× CHA	× LIM
Število Number	2744	79	18	158	509	61	5	74
Starost, dni Age, days	659 (±75)	665 (±64)	692 (±38)	675 (±65)	731 (±125)	705 (±131)	666 (±172)	709 (±122)
Masa trupa Carcass weight, kg	315 (±63)	367 (±64)	405 (±59)	348 (±63)	249 (±62)	280 (±57)	235 (±48)	269 (±61)
Neto prirast, g/dan Net gain, g/day	480 (±91)	555 (±103)	585 (±69)	517 (±84)	343 (±76)	405 (±75)	358 (±50)	381 (±75)
¹ Konformacija ¹ Conformation 1-15	5,0 (±1,3)	8,4 (±1,7)	8,8 (±1,7)	7,6 (±1,3)	4,7 (±1,4)	8,0 (±1,6)	7,0 (±0,0)	7,0 (±1,4)
² Zamaščenost ² Fatness 1-15	5,9 (±1,8)	5,4 (±1,5)	6,5 (±1,6)	6,4 (±1,6)	6,8 (±2,4)	6,4 (±1,8)	6,2 (±1,6)	8,0 (±2,3)

ČB–črno-bela/Holstein, BBP–belgijsko belo-plavo/Belgian blue, CHA–šarole/Charolais, LIM–limuzin/Limousin

¹Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

²Zamaščenosti/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

Preglednica 2: Rastne in klavne lastnosti mladih bikov in telic lisaste pasme v primerjavi s križanci mesnih pasem, Slovenija 2015

Table 2: Growth and carcass traits of young bulls and heifers of Simmental breed in comparison to its crosses with meat breeds, Slovenia 2015

Biki (12–24 mesecev) <i>Young bulls (12–24 months)</i>					Telice (12–30 mesecev) <i>Heifers (12–30 months)</i>			
povprečja (±standardni odkloni) <i>means (±standard deviations)</i>								
LS	× LS	× BBP	× CHA	× LIM	× LS	× BBP	× CHA	× LIM
Število <i>Number</i>	9823	179	110	451	3058	87	63	305
Starost, dni <i>Age, days</i>	659 (±69)	657 (±69)	652 (±74)	660 (±78)	716 (±118)	702 (±116)	722 (±116)	707 (±128)
Masa trupa <i>Carcass weight</i> kg	375 (±62)	399 (±67)	381 (±58)	369 (±63)	285 (±54)	311 (±50)	302 (±49)	290 (±52)
Neto prirast, g/dan <i>Net gain, g/day</i>	573 (±100)	611 (±105)	590 (±101)	562 (±88)	403 (±78)	452 (±91)	426 (±77)	417 (±70)
¹ Konformacija ¹ <i>Conformation</i> 1-15	8,8 (±1,7)	10,6 (±1,9)	9,5 (±1,7)	9,2 (±1,6)	7,8 (±1,4)	9,6 (±1,8)	8,7 (±1,2)	8,5 (±1,4)
² Zamaščenost ² <i>Fatness</i> 1-15	6,1 (±1,6)	5,4 (±1,5)	5,8 (±1,6)	6,2 (±1,6)	7,7 (±2,1)	7,5 (±2,2)	7,3 (±1,9)	8,2 (±2,2)

LS–lisasta/Simmental, BBP–belgijsko belo-plavo/Belgian blue, CHA–šarole/Charolais,
LIM–limuzin/Limousin,

¹Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

²Zamaščenosti/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

Preglednica 3: Rastne in klavne lastnosti mladih bikov in telic rjave pasme v primerjavi s križanci mesnih pasem, Slovenija 2015

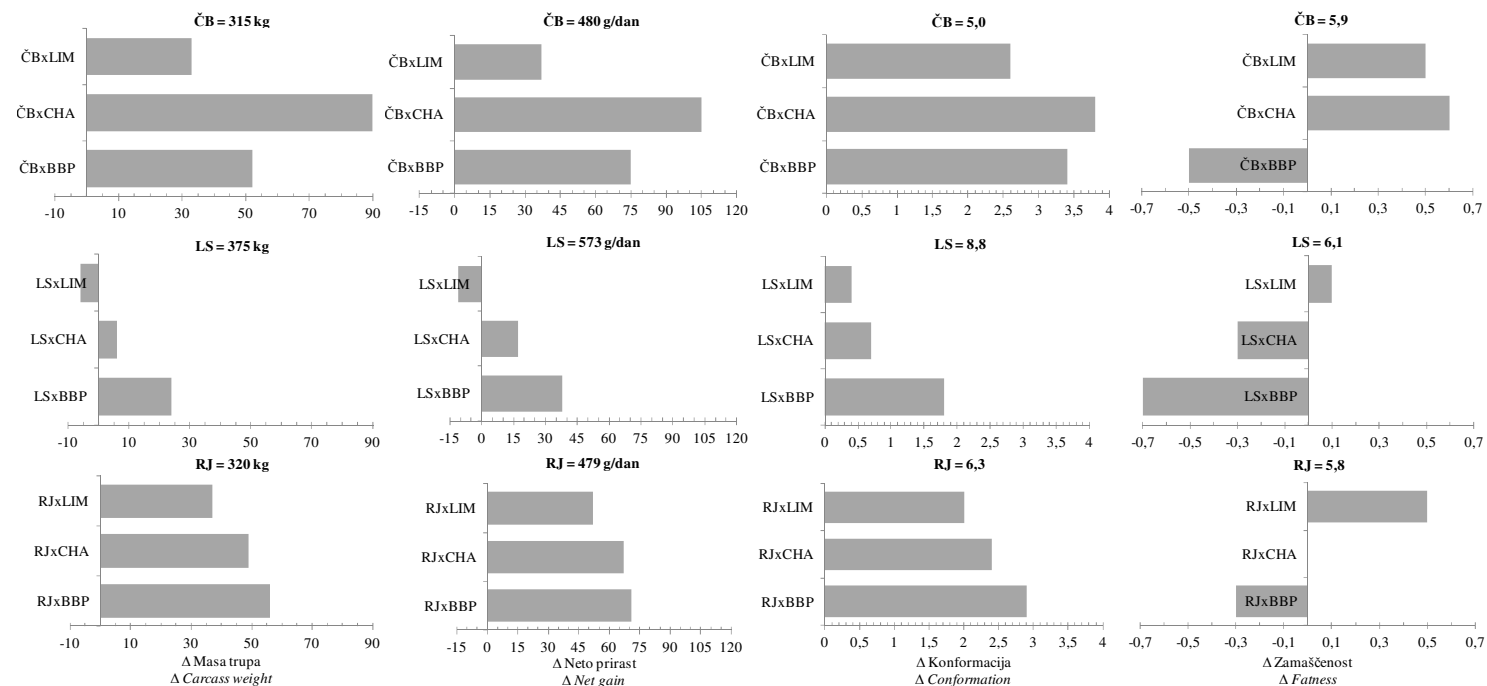
Table 3: Growth and carcass traits of young bulls and heifers of Brown breed in comparison to its crosses with meat breeds, Slovenia 2015

Biki (12–24 mesecev) <i>Young bulls (12–24 months)</i>					Telice (12–30 mesecev) <i>Heifers (12–30 months)</i>			
povprečja (±standardni odkloni) <i>means (±standard deviations)</i>								
RJ	× RJ	× BBP	× CHA	× LIM	× RJ	× BBP	× CHA	× LIM
Število <i>Number</i>	1095	51	31	273	291	39	19	167
Starost, dni <i>Age, days</i>	672 (±73)	685 (±45)	675 (±66)	676 (±67)	731 (±128)	716 (±106)	706 (±134)	716 (±114)
Masa trupa <i>Carcass weight</i> kg	320 (±62)	376 (±68)	369 (±66)	357 (±55)	247 (±52)	287 (±46)	262 (±62)	275 (±47)
Neto prirast, g/dan <i>Net gain, g/day</i>	479 (±87)	550 (±96)	546 (±80)	531 (±83)	342 (±67)	406 (±72)	375 (±77)	389 (±65)
¹ Konformacija ¹ <i>Conformation</i> 1-15	6,3 (±1,4)	9,2 (±1,9)	8,7 (±1,7)	8,3 (±1,3)	5,9 (±1,4)	8,2 (±1,1)	7,9 (±1,3)	7,6 (±1,1)
² Zamaščenost ² <i>Fatness</i> 1-15	5,8 (±1,6)	5,5 (±1,3)	5,8 (±1,7)	6,3 (±1,6)	7,3 (±2,1)	7,0 (±2,2)	6,7 (±2,2)	8,4 (±2,1)

RJ–rjava/Brown, BBP–belgijsko belo-plavo/Belgian blue, CHA–šarole/Charolais, LIM–limuzin/Limousin,

¹Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

²Zamaščenosti/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15



ČB–črno-bela/Holstein, LS–lisasta/Simmental, RJ–rjava/Brown, BBP–belgijsko belo-plavo/Belgian blue, CHA–šarole/Charolais, LIM–limuzin/Limousin

Slika 1: Razlike (Δ) v rastnih in klavnih lastnostih mladih bikov: primerjava posamezne mlečne/kombinirane pasme z njenim gospodarskim križanjem, Slovenija 2015

Figure 1: Difference (Δ) in growth rate and carcass traits of young bulls: comparison of dairy or double-purpose breed to its meat crosses, Slovenia 2015

Preglednica 4: Rastne in klavne lastnosti mladih bikov in telic limuzin pasme v primerjavi s križanci s črno-belo, lisasto ali rjavo pasmo, Slovenija 2015

Table 4: Growth and carcass traits of young bulls and heifers of Limousin breed in comparison to crosses with Holstein, Simmental or Brown breed, Slovenia 2015

Biki (12–24 mesecev) Young bulls (12–24 months)					Telice (12–30 mesecev) Heifers (12–30 months)			
povprečja (±standardni odkloni) means (±standard deviations)								
LIM	× LIM	× ČB	× LS	× RJ	× LIM	× ČB	× LS	× RJ
Število Number	39	158	451	273	20	74	305	167
Starost, dni Age, days	634 (±81)	675 (±65)	660 (±78)	676 (±67)	678 (±152)	709 (±122)	707 (±128)	716 (±114)
Masa trupa Carcass weight kg	346 (±71)	348 (±63)	369 (±63)	357 (±55)	265 (±59)	269 (±61)	290 (±52)	275 (±47)
Neto prirast, g/dan Net gain, g/day	557 (±136)	517 (±84)	562 (±88)	531 (±83)	396 (±63)	381 (±75)	417 (±70)	389 (±65)
¹ Konformacija ¹ Conformation 1-15	9,8 (±1,9)	7,6 (±1,3)	9,2 (±1,6)	8,3 (±1,3)	8,9 (±1,2)	7,0 (±1,4)	8,5 (±1,4)	7,6 (±1,1)
² Zamaščenost ² Fatness 1-15	5,5 (±1,9)	6,4 (±1,6)	6,2 (±1,6)	6,3 (±1,6)	6,7 (±2,3)	8,0 (±2,3)	8,2 (±2,2)	8,4 (±2,1)

LIM–limuzin/Limousin, ČB–črno-bela/Holstein, LS–lisasta/Simmental, RJ–rjava/Brown

¹Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

²Zamaščenosti/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15

Preglednica 5: Rastne in klavne lastnosti mladih bikov in telic šarole pasme v primerjavi s križanci s črno-belo, lisasto ali rjavo pasmo, Slovenija 2015

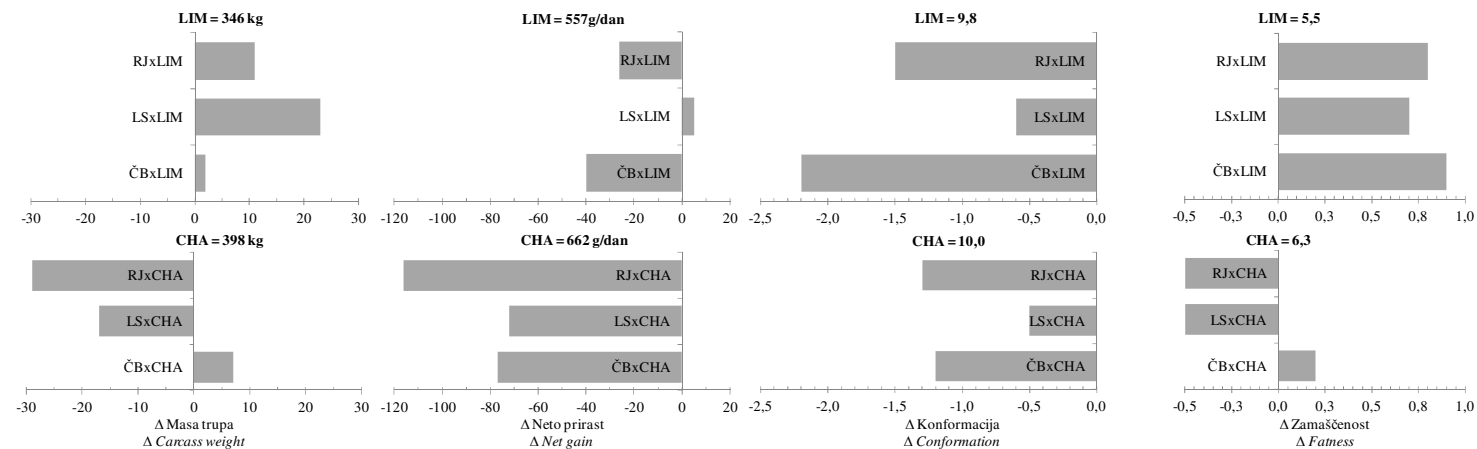
Table 5: Growth and carcass traits of young bulls and heifers of Charolais breed in comparison to crosses with Holstein, Simmental or Brown breed, Slovenia 2015

Biki (12–24 mesecev) Young bulls (12–24 months)									Telice (12–30 mesecev) Heifers (12–30 months)			
povprečja (±standardni odkloni) means (±standard deviations)												
CHA	× CHA	× ČB	× LS	× RJ	× CHA	× ČB	× LS	× RJ				
Število Number	30	18	110	31	10	5	63	19				
Starost, dni Age, days	613 (±80)	692 (±38)	652 (±74)	675 (±66)	815 (±101)	666 (±172)	722 (±116)	706 (±134)				
Masa trupa Carcass weight kg	398 (±63)	405 (±59)	381 (±58)	369 (±66)	324 (±39)	235 (±48)	302 (±49)	262 (±62)				
Neto prirast g/dan Net gain, g/day	662 (±141)	585 (±69)	590 (±1012)	546 (±80)	400 (±36)	358 (±50)	426 (±77)	375 (±77)				
¹ Konformacija ¹ Conformation 1-15	10,0 (±1,8)	8,8 (±1,7)	9,5 (±1,7)	8,7 (±1,7)	9,8 (±1,8)	7,0 (±0,0)	8,7 (±1,2)	7,9 (±1,3)				
² Zamaščenost ² Fatness 1-15	6,3 (±1,5)	6,5 (±1,6)	5,8 (±1,6)	5,8 (±1,7)	7,9 (±1,2)	6,2 (±1,6)	7,3 (±1,9)	6,7 (±2,2)				

CHA–šarole/Charolais, ČB–črno-bela/Holstein, LS–lisasta/Simmental, RJ–rjava/Brown

¹Konformacija/Conformation: P = 1–3, O = 4–6, R = 7–9, U = 10–12, E = 13–15

²Zamaščenosti/Fatness: 1 = 1–3, 2 = 4–6, 3 = 7–9, 4 = 10–12, 5 = 13–15



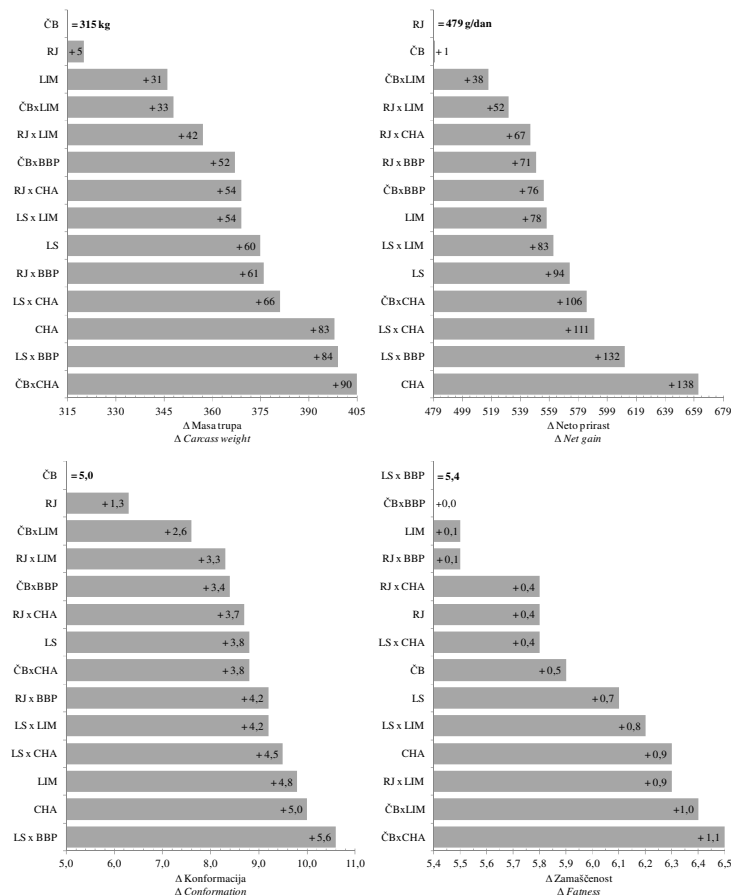
ČB–črno-bela/Holstein, LS–lisasta/Simmental, RJ–rjava/Brown, LIM–limuzin/Limousin, CHA–šarole/Charolais

Slika 2: Razlike (Δ) v rastnih in klavnih lastnostih mladih bikov: primerjava mesne pasme in križanja le-te z mlečnimi in kombiniranimi pasmami, Slovenija 2015

Figure 2: Difference (Δ) in growth rate and carcass traits of young bulls: comparison of meat breeds and their crossing with dairy or double-purpose breeds, Slovenia 2015

PRIMERJAVA RASTNOSTI IN KLAVNE KAKOVOSTI MED RAZLIČNIMI PASMAMI IN KRIŽANJI

Gre za prikaz razlik v masi trupa, neto dnevnem prirastu in ocenah konformacije in zamaščenosti bikov (12–24 mesecev) med vsemi analiziranimi pasmami in gospodarskimi križanji (slika 3).



RJ-rjava/Brown; LS-lisasta/Simmental; LIM-limuzin/Limousine; CHA-šarole/Charolais; RJxBBP-rjava x belgijsko belo-plava/Brown x Belgian blue; RJ x CHA-rjava x šarole/Brown x Charolais; RJ x LIM-rjava x limuzin/Brown x Limousine; LSxBBP-lisasta x belgijsko belo-plava/Simmental x Belgian blue; LS x CHA-lisasta x šarole/Simmental x Charolais; LS x LIM-lisasta x limuzin/Simmental x Limousine; ČBxBBP-črno-bela x belgijsko belo-plava/Holstein x Belgian blue; ČB x CHA-črno-bela x šarole/Holstein x Charolais; ČB x LIM-črno-bela x limuzin/Holstein x Limousine

Slika 3: Primerjava rezultatov (razlik Δ) rastnih in klavnih lastnosti bikov (12–24 mesecev) čistih pasem in križancev z mesno pasmo, Slovenija 2015
Figure 3: Difference (Δ) in growth rate and carcass traits of young bulls (12–24 months) of various purebreeds and crosse, Slovenia 2015

**KONTROLA PRIREJE MESA GOVED V SLOVENIJI
Z ANALIZO KLAVNE KAKOVOSTI V LETU 2015**

Peter Podgoršek, Andreja Žabjek,
Marjeta Čandek-Potokar, Tomaž Perpar

METODOLOŠKI UVOD

V pregledu prikazujemo število živali (preglednica 1), mase telet (preglednica 2) in priraste telet (preglednica 3) v kontroli priraje mesa po pasmah in letih. Iz preglednic je razvidno, da se skupno število živali v kontroli mesa od leta 2011 zmanjšuje zaradi zmanjševanja števila rej.

Preglednica 1: Število živali v kontroli priraje mesa z meritvami po pasmah in letih, Slovenija 2008–2015

Table 1: Animals in beef recording according to breeds and years, Slovenia 2008–2015

Leto <i>Year</i>	Pasma/ <i>Breed</i>							Skupaj <i>Total</i>
	CHA	LIM	LS	RJ	ČB	GAG	Druge	
2008	504	305	217	107	7	88	81	2044
2009	381	426	292	129	14	96	802	2141
2010	393	457	1108	129	14	96	1109	3262
2011	471	503	1309	144	10	91	1294	3822
2012	440	457	1336	135	26	2	1191	3587
2013	419	440	560	83	14	-	533	2049
2014	464	575	310	57	7	44	509	1966
2015	272	480	278	80	11	17	350	1488

CHA–šarole/*Charolais*, LIM–limuzin/*Limousin*, LS–lisasta/*Simmental*, RJ–rjava/*Brown*, ČB–črno-bela/*Holstein*, GAG–nemški angus/*German angus*, CK–cika/*Local breed Cika*, Druge/*Other*; Vir: Rezultati kontrole priraje mleka in mesa, KIS/*Source: Results of dairy and beef recording, KIS*.

Preglednica 2: Mase telet v kontroli prireje mesa po pasmah in letih (kg), Slovenija 2008–2015

Table 2: Weight of calves in beef recording at different ages according to breeds and years (kg), Slovenia 2008–2015

Leto Year	Pasma/Breed								Skupaj Total
	CHA	LIM	LS	RJ	ČB	GAG	CK	Druge	
<u>Masa ob 1. kontroli (rojstna masa)/Weight at 1st control (birth weight)</u>									
2008	45,5	42,3	43,7	39,5	-	43,5	33,0	42,3	43,2
2009	44,9	42,0	50,4	39,1	30,0*	40,5	31,0*	42,4	43,1
2010	44,9	41,4	48,2	37,6	40,4	23,3	-	44,3	45,7
2011	45,2	42,1	49,2	39,0	-	41,6	-	46,3	47,1
2012	45,0	40,7	47,8	39,5	46,7	37,0*	-	45,7	46,0
2013	45,1	42,2	45,8	37,0	45,8	-	-	43,0	43,8
2014	44,8	41,6	43,0	37,0	36,3	35,0*	-	41,2	42,2
2015	42,6	41,3	43,7	36,6	38,1	31,8	-	38,8	40,6
<u>Masa ob 2. kontroli (90. dan±45 dni)/Weight at 2nd control (90 day±45 days)</u>									
2008	145,1	139,6	131,8	194,7*	-	84,1	-	145,2	140,6
2009	150,3	144,7	142,9	127,6	-	116,0	-	143,1	142,5
2010	138,3	129,5	157,1	118,0	-	128,4	-	162,8	144,3
2011	144,3	134,2	144,9	140,2*	-	98,7	-	153,2	143,3
2012	146,1	145,6	139,3	178,2*	-	-	-	157,5	148,2
2013	134,6	129,8	150,3	-	-	-	-	127,5	132,8
2014	144,8	139,2	156,3	138,7*	-	106,1*	-	143,1	142,3
2015	150,8	137,1	143,1	-	-	-	-	130,8	140,1
<u>Masa ob 3. kontroli (210. dan±45 dni)/Weight at 3rd control (210 day±45 days)</u>									
2008	268,2	248,4	252,3	264,5	-	121,4*	-	244,9	250,5
2009	285,9	248,1	261,1	-	-	163,9	-	235,5	248,6
2010	258,9	246,9	275,5	193,9	-	205,8	-	247,1	251,4
2011	265,7	240,5	259,5	157,8*	-	190,9	-	248,4	250,5
2012	267,5	253,2	259,9	-	159,9*	233,4*	-	265,2	260,5
2013	215,5	243,4	262,4	-	-	-	-	254,3	240,3
2014	263,4	242,4	280,0	-	-	-	-	234,9	251,4
2015	273,3	255,8	277,7	274,7*	-	-	-	278,9	266,8

* manj kot 4 meritve/less than 4 measurements;

CHA–šarole/Charolais, LIM–limuzin/Limousin, LS–lisasta/Simmental, RJ–rjava/Brown, ČB–črnobela/Holstein, GAG–nemški angus/German angus, CK–cika/Local breed Cika, Druge/Other; Vir: Rezultati kontrole prireje mleka in mesa, KIS/Source: Results of dairy and beef recording, KIS.

Preglednica 3: Prirasti žive mase telet v kontroli prireje mesa po pasmah in letih (g/dan), Slovenija 2008–2015

Table 3: Calves daily gains in beef recording according to breeds and years (g/day), Slovenia 2008–2015

Leto Year	Pasma/Breed								Skupaj Total
	CHA	LIM	LS	RJ	ČB	GAG	CK	Druge	
<u>Prirast 0–90 dni/Gain 0–90 days</u>									
2008	1104	1079	980	-	-	407	-	1150	1088
2009	1167	1150	1104	949	-	843	-	1125	1113
2010	1026	976	1247	831	-	1244	-	1350	1131
2011	1076	1011	1119	991*	-	783	-	1223	1097
2012	1093	1165	1049	1521*	-	-	-	1281	1165
2013	968	964	1151	-	-	-	-	1101	986
2014	1094	1086	1237	1052*	-	790*	-	1133	1100
2015	1135	1052	1089	-	-	-	-	943	1064
<u>Prirast 0–210 dni/Gain 0–210 days</u>									
2008	1067	980	999	1052	-	629*	-	953	990
2009	1147	976	1031	-	-	616	-	951	993
2010	1009	981	1098	720*	-	1265*	-	975	1002
2011	1045	938	1017	542*	-	747*	-	978	984
2012	1061	1014	1020	-	-	935*	-	1055	1036
2013	805	959	1035	-	-	-	-	1023	937
2014	1035	957	1119	-	-	-	-	931	993
2015	1090	1021	1108	1099*	-	-	-	1066	1057
<u>Prirast 90–210 dni/Gain 90–210 days</u>									
2008	1099	958	-	-	-	-	-	910	993
2009	1155	850	983	-	-	549	-	830	914
2010	1091	1008	1094	609*	-	1005	-	849	985
2011	1106	909	1086	-	-	439*	-	809	957
2012	1049	875	1030	-	-	-	-	975	935
2013	735	994	980	-	-	-	-	953	917
2014	1073	958	-	-	-	-	-	665	993
2015	1065	1095	1108	1117*	-	1125	-	-	1091

* manj kot 4 meritve/less than 4 measurements;

CHA–šarole/Charolais, LIM–limuzin/Limousin, LS–lisasta/Simmental, RJ–rjava/Brown, ČB–črno-bela/Holstein, GAG–nemški angus/German angus, CK–cika/Local breed Cika, Druge/Other; Vir: Rezultati kontrole prireje mleka in mesa, KIS/Source: Results of dairy and beef recording, KIS.

KLAVNA KAKOVOST GOVED VKLJUČENIH V KONTROLO PRIREJE MESA, SLOVENIJA 2015

Predstavljamo zakol in klavno kakovost živali, pri katerih v sistemu kontrole prireje mesa spremljamo priraste do 200 kg žive mase in so bila zaklana v slovenskih klavnicah v letu 2015. V analizo smo zajeli goveda vseh v kontroli prireje mesa zastopanih pasem in križanj. Iz podatka o topli masi trupa in starosti živali ob zakolu smo izračunali neto dnevni prirast tople mase trupa ter prirast ocenili tudi na živo maso. Rezultati analize, pri kateri smo primerjali priraste v času kontrole in rezultate z linije klanja so prikazani v preglednicah 4–5 in sliki 1. Podatke o zakolu in klavni kakovosti smo pridobili od pooblaščen organizacije (Bureau Veritas) za ocenjevanje in razvrščanje trupov na liniji klanja. Zbrane podatke smo povezali s Centralno podatkovno zbirko Govedo Kmetijskega inštituta Slovenije in s tem pridobili podatke o poreklu, pasmi, starosti in vrsti kontrole. Podatki so poenoteni s slovenskim *Pravilnikom o ocenjevanju in razvrščanju govejih trupov in polovic na klavni liniji* in Uredbami EU, ki razvrščajo goveje trupe v sedem kategorij ter ocenjujejo konformacijo ali mesnatost (od –P do +E) in zamaščenost (od -1 do +5) po sistemu EUROP.

Preglednica 4: Prirast in klavna kakovost goved v kontroli prireje mesa po kategorijah, Slovenija 2015

Table 4: Gain and carcass quality in beef recording according to categories, Slovenia 2015

¹ Kategorija ¹ Category	Biki Bulls 12–24	Biki Bulls >24	Telice Heifers	Teleta Calves <8	Teleta Calves 8–12	Krave Cows 30m–5l	Krave Cows >5
Število/Number	52	126	11	8	4	7	16
² Prirast 0–90 ² Gain 0–90	1068 ±252	1067 ±228	968 ±199	1241 ±282	915 ±279	1050 ±257	1109 ±180
³ Prirast 0–210 ³ Gain 0–210	1024 ±202	1020 ±172	1034 ±161	926 ±70	1006 ±81	805 ±135	997 ±278
⁴ Prirast 90–210 ⁴ Gain 90–210	1042 ±224	1024 ±220	1136 ±273	- -	824 ±0	670 ±161	1129 ±214
Starost, dni Age, days	587 ±97	1342 ±542	794 ±197	186 ±45	294 ±31	1351 ±250	3466 ±1224
Masa trupa, kg Carcass weight, kg	335 ±80	470 ±112	277 ±83	112 ±20	166 ±48	243 ±60	362 ±64
⁵ Neto prirast, g/dan ⁵ Net gain, g/day	581 ±149	379 ±110	359 ±107	625 ±139	558 ±110	- -	- -
⁶ PŽM, g/dan ⁶ Live daily gain, g/day	1165 ±298	583 ±209	633 ±212	1089 ±0	975 ±225	- -	- -
⁷ Konformacija, 1–15 ⁷ Conformation, 1–15	8,0 ±2,4	8,8 ±3,2	8,5 ±2,9	6,9 ±1,9	7,5 ±3,0	5,3 ±2,3	8,7 ±2,2
⁸ Zamaščenost, 1–15 ⁸ Fatness, 1–15	5,2 ±1,6	5,3 ±1,6	6,6 ±2,8	3,6 ±1,2	3,0 ±0,8	3,1 ±1,2	6,3 ±2,9

¹Biki (12–24 mesecev)/Young bulls (12–24 months), Biki (>24 mesecev)/Bulls (>24 months), Telice/Heifers, Teleta (<8 mesecev)/Calves (<8 months), Krave (12–30 mesecev)/Cows (12–30 months), Krave (>5 let)/Cows (>5 years)

²Prirast 0–90 dni/Gain 0–90 days;

³Prirast 0–210 dni/Gain 0–210 days;

⁴Prirast 90–210 dni/Gain 90–210 days;

⁵Dnevni prirast klavne mase/Daily gain of warm carcass weight;

⁶Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi rojstne mase ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on birth weight and 55% dressing;

⁷Konformacija/ Conformation (–P = 1, ... , +E = 15);

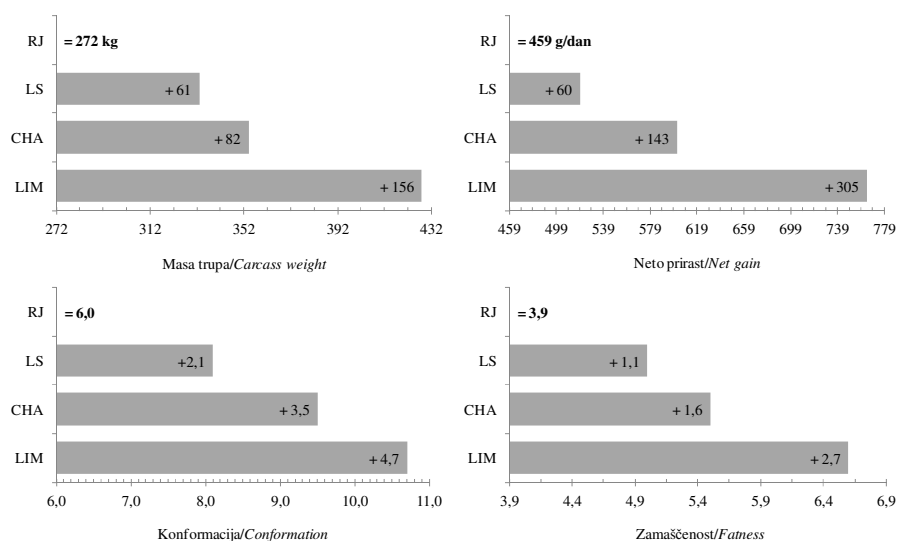
⁸Zamaščenost/ Fatness: (–1 = 1, ... , +5 = 15).

Preglednica 5: Prirast in klavna kakovost bikov v kontroli prireje mesa po pasmah, Slovenija 2015

Table 5: Gain and carcass quality of bulls in beef recording according to breed, Slovenia 2015

¹ Pasma/Breed	Biki (12–24 mesecev)/Bulls (12–24 months)				Biki (>24 mesecev)/Bulls (>24 months)			
	RJ	LS	LIM	CHA	RJ	LS	LIM	CHA
Število/Number	14	19	4	9	18	42	20	19
² Prirast 0–90	949	1074	839	1190	946	1100	1058	1023
² Gain 0–90	±130	±243	±80	±287	±187	±213	±188	±304
³ Prirast 0–210	947	1018	650	1245	912	1094	1057	918
³ Gain 0–210	±157	±163	±0	±183	±151	±123	±104	±248
⁴ Prirast 90–210	935	981	-	1209	850	1114	1039	833
⁴ Gain 90–210	±195	±201	-	±214	±245	±151	±117	±346
Starost, dni	599	565	686	569	1246	1255	1665	1436
Age, days	±86	±122	±32	±67	±292	±422	±736	±685
Masa trupa, kg	272	333	354	428	421	481	529	449
Carcass weight, kg	±30	±45	±86	±86	±98	±105	±124	±132
⁵ Neto prirast, g/dan	459	602	519	764	355	408	353	344
⁵ Net gain, g/day	±58	±78	±137	±189	±97	±115	±99	±126
⁶ PŽM, g/dan	-	892	933	1299	281	641	610	560
⁶ Live daily gain, g/day	-	±28	±3	±337	±0	±210	±159	±186
⁷ Konformacija, 1–15	6,0	8,1	9,5	10,7	6,8	9,6	12,0	10,6
⁷ Conformation, 1–15	±1,2	±0,9	±1,7	±2,7	±2,1	±2,1	±2,2	±1,8
⁸ Zamaščenost, 1–15	3,9	5,5	5,0	6,6	5,8	5,4	5,1	4,5
⁸ Fatness, 1–15	±0,7	±1,3	±1,4	±2,2	±1,9	±1,8	±1,1	±1,3

¹RJ–rjava/Brown, LS–lisasta/Simmental, ČB–črno-bela/Holstein, LSX–križanci z lisasto/Crosses with Simmental, LIM–limuzin/Limousin, CHA–šarole/Charolais, RJ×M–križanci rjave in mesne/Crosses of Brown with meat breeds, LS×M–križanci lisaste in mesne/Crosses of Simmental with meat breeds, NZ–neznano poreklo/Other; ²Prirast 0–90 dni/Gain 0–90 days; ³Prirast 0–210 dni/Gain 0–210 days; ⁴Prirast 90–210 dni/Gain 90–210 days; ⁵Dnevni prirast klavne mase/Daily gain of warm carcass weight; ⁶Ocenjen prirast žive mase izračunan na osnovi rojstne mase ter 55% klavnosti/Estimated daily live weight gain based on birth weight and 55% dressing; ⁷Konformacija/ Conformation (–P=1,..., +E=15); ⁸Zamaščenost/ Fatness: (–1=1,..., +5=15).



Slika 1: Primerjava rezultatov (razlik Δ) rastnih in klavnih lastnosti bikov (12–24 mesecev) čiste rjave (RJ), lisaste (LS), limuzin (LIM) in šarole (CHA) pasme v kontroli prireje mesa, Slovenija 2015

Figure 1: Difference (Δ) in growth rate and carcass traits of young bulls (12–24 months) of Brown (RJ), Simmental (LS), Limousine (LIM) and Charolais (CHA) breed in beef recording, Slovenia 2015

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE
Hacquetova ulica 17, Ljubljana